

TIPY NA AKTIVITY LESNÍ PEDAGOGIKY

ZJIŠTĚNÍ OBJEMU LEŽÍCÍHO KMENE – APLIKOVANÁ MATEMATIKA V LESE

Cílem je naučit děti zacházet s měřicími pomůckami a lesnickými tabulkami.

Děti si změří lesnickým pásmem délku ležícího kmene a dozví se, že na délku je přidán nadměrek z důvodu dalšího rozřezávání kulatiny.

Průměrkou změří průměr v polovině kmene, u průměru většího než 20 cm se měří křížem na sebe. Pomocí „kubirovacích tabulek“ a na základě změřených hodnot zjistí objem měřené kulatiny.



ZMĚŘENÍ PLOCHY A VÝPOČET POČTU POTŘEBNÝCH SAZENIC

Cílem je naučit děti měřit větší vzdálenost, naučit se číst pásmo a použít aplikovanou matematiku.

Děti změří pásmem pravoúhlý rovnoběžník, vypočítají jeho plochu a přepočtem zjistí, kolik je potřeba sazenic na jeho zalesnění minimálním počtem sazenic (pro ulehčení je dán minimální počet sazenic 10 000 ks/ha).

Dále mohou vypočítat, kolik je potřeba pletiva na oplocení a kolik je potřeba kůlů, když vzdálenost mezi kůly je maximálně 3 m.

KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY

Délka smrkové kulatiny je 5 m, průměr měřený v půlce křížem na sebe je 25 a 27 cm. Pomocí objemových tabulek pro smrk v délce 5 m a průměru 26 cm odečtou objem 0,24 m³.

Změřená „paseka“ je ve tvaru čtverce 30 x 30 m, tudíž její plocha je 0,09 ha a obvod 120 m.

Vynásobí 0,09 ha x 10 000 ks/ha = 900ks – to je počet sazenic potřebných pro zalesnění.

Délka pletiva je změřených 120 m.

Počet kůlů je 120 m : 3 (maximální vzdálenost mezi kůly) = 40

LESNICKÁ VZDĚLÁVACÍ CENTRA LESŮ ČR

Lesy patří k nejoblíbenějším místům rekreace v České republice. Jsou tedy i vhodným místem pro komunikaci s veřejností. K tomuto účelu by měla na území spravovaném Lesy ČR vzniknout síť Lesnických vzdělávacích center, kde bude mít veřejnost možnost se s lesy a lesnictvím blíže seznámit.

V odpovědích představuje záměr Lesnických vzdělávacích center Ondřej Kopecký, vedoucí odboru marketingu a komunikace Lesů ČR, s.p.



■ Lesnická vzdělávací centra (LVC) jsou poměrně novým termínem. Co si pod ním máme představit?

Lesnická vzdělávací centra jsou sítí zařízení určených pro lesní pedagogiku a prezentaci lesnictví široké veřejnosti. Budou to budovy od prostých kluboven až po návštěvnická centra schopná ubytovat školní kolektiv. Již teď máme několik takových objektů po celé ČR. Reagujeme tak vlastně na poptávku zdola, kdy naši kolegové sami budují klubovny či drobné lesnické expozice. Naší snahou je celou síť optimalizovat a dát tomu jednotící linku.

■ Budou součástí činností LVC i aktivity v lesích?

Je to jedna ze základních podmínek. Nejenom venkovní naučný areál přímo u centra, ale v přímém sousedství s lesy pod správou LČR. Zde se veřejnost bude mít možnost seznámit s činnostmi lesníka, s výchovou a pěstováním lesa na ukázkových demonstračních porostech.

■ S jakými hlavními očekáváními budou Lesy ČR LVC budovat?

Chtěli bychom vytvořit důstojné zázemí pro naše lesní pedagogy a nabídnout další komunikační nástroj pro práci s veřejností, využít rostoucího zájmu o českou krajinu a dát návštěvníkům přidanou hodnotu – informace o lese a lesnících.

■ Budete na LVC čerpat nějakou podporu, nebo budou centra hrazena z rozpočtu Lesů ČR?

V první fázi využijeme již stojících zařízení: IVS Křivoklát, muzeum lesnictví v Zátóni či na Buchlově a řady kluboven a areálů, které už stojí. Úplně nové objekty vyprojektujeme určitě z rozpočtu LČR, využití dotačních programů se však bránit nebudeme.

■ Jak bude vypadat typické LVC?

Typické velké LVC, dejme tomu typu „A“, bude vypadat podobně jako naše IVS



Vizualizace Lesnického vzdělávacího centra v Bedřichově (KŘ Liberec).

na Křivoklátě. Kancelář pro lesní pedagogii, sklad motivačních předmětů, přednášková místnost, drobná expozice, ubytování pro jednu třídu a venkovní areál.

Ale do sítě LVC bude patřit i klubovna na lesní správě, již zmíněná expozice na Buchlově nebo venkovní areál Hájemství na Lesní správě Dvůr Králové.

■ Kdo bude tvořit personál LVC?

To záleží na velikosti objektu. Ty menší již teď využívá současný personál, pro ty nové s ubytováním přijmeme zaměstnance zejména na provoz a správu těchto zařízení.

■ Máte již připravenou síť rozmístění těchto center po republice? V jakých oblastech by měla být budována?

LVC budou v místech, která mají již nyní vysokou návštěvnost. Chceme využít oblíbenosti těchto lokalit a odpovídat na otázky, které návštěvníky při pohybu v lesích přirozeně napadají. Primárními oblastmi zájmu jsou Jizerské hory, Krušné hory, Šumava, severní Morava a Vysočina. Zde by mělo stát vždy jedno větší LVC. Jinak počítáme s celorepublikovou sítí drobnějších zařízení.

■ Původní myšlenkou bylo využít pro LVC stávající budovy, nakonec jste se přiklonili k budování center tzv. na zelené louce, proč?

To se týká především velkých budov s ubytováním. Pro takto velké objekty bude platit pravidlo ekonomické a energetické nenáročnosti provozu budovy, čímž se logicky dostáváme na úroveň nízkoenergetických domů a tím pádem novostaveb.

■ Kde bude vybudováno první Lesnické vzdělávací centrum a kdy by mělo být otevřeno?

První Lesnické vzdělávací centrum by mělo stát v Bedřichově v Jizerských horách. Krajské ředitelství Liberec se dlouhodobě a pečlivě věnuje komunikaci s veřejností. Jizerské hory jsou spádovou oblastí pro Prahu a Střední Čechy a navíc zde máme opravdu co ukazovat. Nyní se zpracovává projektová dokumentace. A věřím, že s výstavbou by se mohlo začít příští rok.

Děkuji za odpovědi (26. 2. 2018),

Jan Příhoda

Foto: archiv LČR, s.p.



INFORMAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ STŘEDISKO LESŮ ČR NA KŘIVOKLÁTĚ

Tatána Friebertová



Lesní správa Křivoklát spravuje území v centrální části křivoklátského lesního komplexu. Pestrá druhová skladba, malebná krajina a příroda s bohatými rostlinnými i živočišnými společenstvy, to vše činí z křivoklátských lesů známou a atraktivní lokalitu. Budova našeho informačního a vzdělávacího střediska se nachází na Křivoklátě, v bezprostřední blízkosti jedné z našich nejvýznamnějších kulturních památek – stejnojmenného hradu. Tato poloha je strategicky velmi významná, protože mnozí z turistů, jejichž kroky míří právě na hrad, zavítají i k nám. Celé území je ideální nejen pro rekreaci a turistiku, ale i ostatní aktivity, které jsou jakkoliv spojené s lesem. Můžeme proto říci, že spojením všech těchto aspektů máme u nás na Křivoklátě ty nejlepší podmínky k plnění tak významného poslání, jako je lesní pedagogika.

NĚCO MÁLO Z HISTORIE

Současná činnost střediska navázala na dosavadní aktivity Lesní správy Křivoklát. Naučné vycházky, odborné doprovody, exkurze a přednášky – to vše zajišťovali pracovníci LS Křivoklát ještě dávno před-

tím, než se zrodila myšlenka založení dnešního IVS. Na základě organizačních změn, které proběhly u Lesů ČR, s.p., zanikl k 31. 12. 2004 Oblastní inspektorát na Křivoklátě a tím se uvolnila stávající budova, kde IVS od počátku sídlí. Získali jsme tak jedinečnou možnost činnosti v ob-

lasti přírodovědného vzdělávání rozšířit a především zkoordinovat. Hned na počátku tohoto projektu jsme provedli průzkum v náhodně vybraných školských zařízeních ve Středočeském kraji. Oslovili jsme je a zjišťovali jejich zájem a požadavky. To byl počátek navázání mnoha kontaktů

a spolupráce, která přetrvává dodnes. Měli jsme k dispozici kvalitní zázemí, nadšení a elán a především podporu podniku. Hned v prvním roce, kdy se provoz rozběhl, se realizovaly úpravy interiérů včetně otevření stálé expozice Les kolem nás. Tato nevšední výstava bezpochyby zaujme návštěvníky všech věkových kategorií. Je zajímavá jak pro ty nejmenší s množstvím interaktivních hracích prvků, tak pro ty, kteří hledají informace k hlubšímu poznání lesa a jeho zákonitostí. Celá výstava je vytvořena tak, aby se návštěvník cítil jako v lese – podlaha pokrytá hrabankou, zvuková kulisa ptačího zpěvu a bublajícího potůčku, množství exponátů ptáků i savců. Stala se vhodným doplňkem k výukovým programům a je navštěvována i turisty v rámci celoročního provozu našeho střediska. To se během své existence začlenilo mezi informační centra v regionu a nabízí kompletní turistický servis, včetně letáků a brožur, které jsou pravidelně aktualizovány a doplňovány.

Z řad pracovníků Lesní správy Křivoklát se vytvořila základna lesních pedagogů, kteří odbornou činnost lektorsky zajišťují. Jedná se především o revírnický, kteří získali certifikát lesního pedagoga a této aktivitě se věnují nad rámec svých pracovních povinností. Postupně jsme začali rozšiřovat záběr činnosti, od samotné lesní pedagogiky k organizaci větších akcí pro lesnickou i laickou veřejnost. Příkladem může být Den s Lesy České republiky, z něhož se dnes stala akce přesahující rámec regionu s účastí tisícovky lidí, přírodovědná olympiáda Zelená stezka, která se přetřansfor-

movala do formátu naší vlastní soutěže Křivoklátská sovička, nebo spolupřadatelství a účast na větších akcích pořádaných ostatními subjekty. Byl uspořádán bezpočet přednášek a besed pro veřejnost, zajímavé výstavy, vycházky a exkurze s lesnickým doprovodem.

PROGRAMY JSOU ŠITÉ NA MÍRU

Máme vypracovanou stálou nabídku výukových programů, ale abychom dokázali pružně reagovat na specifické požadavky a potřeby jednotlivých návštěvnických skupin, nabízíme také programy tzv. ušité na míru. Program je vždy nastaven tak, aby propojil část naučnou i oddechovou. Naprostá většina skupin nepřijíždí jen na konkrétní výukový program, ale chce na Křivoklátě trávit více času. K tomu jim zorganizujeme doprovodný program, zprostředkujeme návštěvu hradu nebo jiné pamětihodnosti, pomůžeme se zajištěním stravování. Od roku 2009, kdy byl uveden do provozu Rekreačně naučný areál na Křivoklátě se otevřela možnost dalšího využití volného času. Areál, zvaný také „lesní hřiště“, poskytuje místo pro aktivní odpočinek, zábavu a poznání. Nachází se v malebném prostředí dubohabrového lesa, v bezprostřední blízkosti našeho střediska. Najdete tam dřevěné herní prvky pro malé i velké, sportovní hřiště, zajímavé expozice, velké množství naučných a informačních tabulí, odpočinková místa a altány. Návštěvníci si mohou projít dva kilometry dlouhou dendrostezku, na které najdou přes padesát druhů dřevin a stromů. Lesní hřiště spolu s expozicí Les kolem nás, zázemí v budově IVS, které disponuje vybavenou učebnou a velkou hernou – to vše jsou atributy, které nám v naší práci pomáhají, zvyšují kvalitu a atraktivitu naší nabídky a umocňují zážitky malých i velkých návštěvníků.

SOUČASNOST

Od začátku provozu se struktura návštěvníků téměř nezměnila. Převažují kolektivy mateřských a základních škol, jezdí k nám i středoškoláci a vysokoškoláci, skupiny z lesnického odvětví, výjimkou nejsou ani senioři, děti se specifickými potřebami a zahraniční návštěvy. Programová náplň je vždy přizpůsobena věku a možnostem jednotlivých skupin. U dětí využíváme hlavně lesní pedagogiku, u od-

borné veřejnosti převažují odborné exkurze s ukázkami lesnického hospodaření na LS Křivoklát, pro seniory volíme větší přednášky a besedy spojené s promítáním. Máme zpracované velké množství pracovních listů na vnitřní i venkovní programy, vycházkové a exkurzní trasy a metodiku pro jednotlivé výukové programy. To vše ulehčuje lektorům jejich práci. Velkým přínosem, bez kterého už bychom činnost střediska jen těžko zajistili, je také vymezení vykonávání této činnosti přímo v pracovní náplni adjunkta LS. Vzhledem k velkému zájmu ze strany škol jsme hlavně v jarních měsících jen těžko dokázali personálně vše zajistit tak, abychom uspokojili všechny zájemce o naše programy. Bránili jsme se tomu, aby nedocházelo k masovosti a snižování pomyslné lačky úrovně naší práce jen proto, že jsme chtěli vyhovět všem.

Pokud se podíváme na statistiku, počet akcí týkajících se převážně lesní pedagogiky se poslední roky pohybuje kolem stovky ročně s účastí zhruba čtyř tisíc dětí, samotné informační středisko navštíví individuálně průměrně pět tisíc lidí v rámci pravidelné otevírací doby. Ta je během období dubna až října celotýdenní, ostatní měsíce v roce máme otevřeno v pracovní dny.

Lesní správa Křivoklát je na poli lesní pedagogiky a ostatního vzdělávání v rámci podniku Lesy České republiky skutečným průkopníkem. Kromě zajišťování provozu střediska je aktivní ve spolupráci s Lesnickým parkem Křivoklátsko a pořádá také letní dětské tábory. Jsme rádi, že všechny tyto aktivity přispívají k tolik potřebné osvětě lesnické práce a k přírodovědnému vzdělávání dětí a mládeže. Kdo jiný by měl hlavně dětem zprostředkovat setkání se zářným světem lesa než právě lesník, osoba, pro kterou se les stal povoláním? Přímé setkání v lese je jedním z nejučinnějších způsobů práce s veřejností.

Věříme, že se tak lesníkům na Křivoklátě podařilo plně naplnit heslo „Vstupte bez klepání“, které tak nezůstává pouhým reklamním sloganem, a jejich práce přispívá k tomu, aby se hlavně mladá generace naučila přírodu chránit a žít s ní v souladu.

Autor:

Tatána Friebertová

Informační a vzdělávací středisko LČR, s.p.,

Křivoklát

E-mail: tatana.friebertova@lesy-cr.cz

Foto: archiv LČR, s.p.

